

**Yırca'da
Enerji Devrimi:**
Eski köye
Yeni enerji

- Palmiye Yağı Endüstrisi
ve Orangutanlar
- Güneş Enerjisi
Yunanistan'ın
çıkış noktası

KÖMÜRSÜZ
YIRCA'ya
HOŞGELDİNİZ

İçindekiler

04

Eski Köye Yeni Enerji

Yırca köylüleri ile birlikte yeni bir kampanya başlatıyoruz. “Eski Köye Yeni Enerji” kampanyasıyla, Yırca Köyü’nün camii ve okul gibi ortak alanlarını güneş enerjisi ile aydınlatmak için herkesi imeceye çağırıyoruz.

Orangutanların yaşam alanlarını yok etmeden palmiye yağı üretmek mümkün mü?

Birleşmiş Milletler’in yaptığı son açıklamaya göre, Borneo’daki orangutanların nesli tehlike altında. Neden mi? Çünkü yağmur ormanlarının tahribatının önüne geçilemiyor.

06

Yunanistan’da ekonomik krizin çıkış noktası: Güneş Enerjisi

Bir süredir ekonomik kriz ile mücadele eden Yunanistan’ın sürdürülebilir ekonomik gelişme için çıkış noktası güneş enerjisi olabilir.

10

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.
Dilek Aldemir

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk.
No: 1 Kat: 5 Beyoğlu 1 İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Dilek Aldemir

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ece Ünver

Editör

Çağrı Özütürk

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Görünmezi görünür kılmak

Dünyaca tanınmış Arjantinli sokak sanatçısı Alfredo Segatori önderliğindeki 100 sanatçı, Buenos Aires’in en işlek meydanında “Görünmezi görünür kılmak” isimli bir projeye imza attı.

Proje kapsamında Shell petrol istasyonuna çok yakın mesafede bulunan bir duvar boyandı. 300 metre uzunluğa ulaşan bu duvar resminin amacı Shell’in Kuzey Kutbu’ndaki petrol sondajı planlarına dikkat çekmekti. Buenos Airesliler Shell’e “dur” demek için fırçaları eline aldı ve hafta sonuna denk gelen Ağustos’un ilk üç gününü projeye yardım ederek geçirdi. Arjantin’deki birçok başka şehir de, aynı proje kapsamında, duvar resimleri boyayarak görünmezi görünür kıldı!

Birleşmiş Milletler'in yaptığı son açıklamaya göre, Borneo'daki orangutanların nesli tehlike altında. Neden mi? Çünkü yağmur ormanlarının tahribatının önüne geçilemiyor.

© Ulet Ihsansasti / Greenpeace

Orangutanların yaşam alanlarını yok etmeden palmiye yağı üretmek mümkün mü?

Endonezya'da palmiye yağı sektörünün 2009-2011 yılları arasında orman tahribatının en büyük faktörü olduğunu daha önce de defalarca belirtmiştik; öyle ki bu yıllar arasında ülkedeki ormanların çeyreği yok edilmişti. Endonezya ve Malezya'daki doğal yaşam alanları tahrip edildiği için Borneo'daki orangutanların nesli tehlike altında. Birleşmiş Milletler Çevre Programı'na göre eğer bu ülkeler yıkıma devam ederse, Güney Asya'nın orijinal orman örtüsü 2030 yılında tamamen yok olacak. Evet, bu çok kötü bir haber. Ama dahası da var! Detayları Greenpeace Endonezya Orman Kampanyası Koordinatörü Achmad Saleh Suhada'nın kaleminden dinliyoruz!

Eğer siz de ormanlar konusunda benim kadar hassassanız, süpermarket raflarındaki ürünlerin neredeyse yarısının palmiye yağı içerdiğini zaten biliyorsunuz demektir. Bu zamana kadar şampuan, patates cipsi, çikolata gibi palmiye yağı içeriğine sahip ürünleri satın alarak orangutanların ve kaplanların yaşam alanı olan yağmur ormanlarının yok edilmesine katkıda bulunduğumuzu elbette bilemezdik. Ama neyse ki artık farkındayız. Bilinçli davranabiliyor, hatta daha fazlasını yapabiliyoruz.

Palmiye yağı ilk üretildiğinde bağımsız olarak onaylanmış bir üründü ve yağmur ormanlarına zarar verilmenden, karbon zengini turbalık alanlara dikilmeden veya sosyal çatışmalara yol açmadan üretiliyordu. Ancak sonrasında durum vahim bir hal aldı. Palmiye yağının kontrolsüz üretimi orangutanların anavatanı olan Endonezya ve Malezya yağmur ormanlarını yok etmeye başladı.

2013 yılında çevre sorumluluğunu artırmak, topluluklarla işbirliği yapmak ve endüstride bütünlük sağlamak için bir sivil toplum örgütü olan Palmiye Yağı Yenilik Grubu (POIG)'nu kurduk. Bu, palmiye yağı endüstrisinin ormanları tahrip etmeyeceği standartları oluşturmanın ilk adımı. Palmiye yağı endüstrisinde yenilik yaratmak ve bu yenilikleri teşvik etmek ise öncelikli odak noktamız.

Mevcut durumda oluşturduğumuz sertifikasyon sistemine ikisi Latin Amerika, biri Papua Yeni Gine'de olmak üzere üç şirket kabul edildi. Endonezya'daki işletmecileri de kapsayan diğer şirketler ise "sınıf birincisi" olmak için sıraya girmiş durumda.

© Ardiles Rante / Greenpeace

Peki bu, orangutanlar için ne anlama geliyor?

Bu, uzun bir yolun sadece başlangıcı ama POIG, orman tahribatına karşı durmak isteyen şirketler için basit bir çözüm sunuyor. Bu çözüm çikolatamızı ve tükettiğimiz diğer gıdaları gönül rahatlığıyla seçip, kozmetik ürünlerini kafamızda soru işareti olmadan kullanabilmemize imkan sağlayacak. Nesli tehlike altında olan türler içinse çok daha fazlasını ifade ediyor. Çünkü palmiye yağı endüstrisinin dönüşmesine katkı sağlayarak, ölümlerle burun buruna olan orangutan ve kaplanların içinde bulunduğu korkunç şartları tersine çevirmek için önemli bir adım atmış olacağız.

© Natalie Behring / Greenpeace

Greenpeace olarak, kömüre karşı mücadelesi devam eden Yırca köylüleri ile birlikte bir kampanya başlatıyoruz. “Eski Köye Yeni Enerji” kampanyasıyla, Yırca Köyü’nün camii ve okul gibi ortak alanlarını güneş enerjisi ile aydınlatmak için herkesi imeceye çağırıyoruz.

Eski Köye Yeni Enerji

Toprakları, sağlıkları, gelecekleri ellerinden alınmaya çalışılan, 6,000’den fazla zeytin ağacı Kolin şirketi tarafından kesilen Yırca köylüleri 2014 yılının Eylül ayından beri desteğini, dayanışmasını esirgemeyen binlerce insanla birlikte mücadele etti. Bu direniş, kazanılan hukuk mücadelesiyle bir zafere dönüştü ve Kolin Yırca’da termik santral yapamadı. Yırcalıları, kömür şirketlerinin uyguladığı bütün hukuksuzluklara rağmen eski ve kirli olan kömür teknolojisini Yırca’dan uzak tuttular. Bunu yaparken de “Biz temiz hava ve temiz enerji istiyoruz,” dediler.

Şimdi vakit onların bu dileğini gerçekleştirme vaktidir, eski köye yeni enerji vaktidir. Onların bu isteğini gerçekleştirmek için kolları sıvadık. Bütün Türkiye’nin desteğiyle kömüre direnen ve kazanan Yırca’yı, yine bütün Türkiye’nin desteğiyle güneş enerjisiyle buluşturuyoruz. Eğer Eski Köye Yeni Enerji kampanyası başarılı olursa, bütün köy zamanla güneş enerjisine geçecek ve enerji bağımsızlığına ulaşarak Türkiye’de bir emsal gerçekleştirmiş olacak.

Yeni bir gelecek için adım atıyorlar

Yırca’da kömürlü termik santral inşaatı için Yırcalıların zeytinliklerinin etrafına hukuk dışı olarak tel örgüler çekilmişti. Aynı kömür şirketi, kömür santralinin iptali için alınan yürütmeyi durdurma kararını ihlal ederek 6,000’den fazla zeytin ağacı kesmişti. Yırcalıları beraber dava açan Greenpeace, buna benzer olayların Türkiye’nin diğer zeytinliklerinde yaşanmaması için 50,000 kişiyle beraber Zeytin Yasası’nı savundu ve Zeytin Koruma Kanunu’nda değişiklikler öneren taslak Enerji Komisyonu’ndan geçemedi.

Şimdi, Yırcalıları beraber başlattığımız kampanya ile, Türkiye’de tamamen güneş enerjisi kullanan ilk köyü dönüştürmek için herkesi harekete çağırıyoruz.

Kampanyaya destek olmak için
www.eskikoyeyenienerji.org sitesini
ziyaret edebilirsiniz.

Yırca neden gündem oldu?

Yırca Manisa'nın Soma İlçesi'nde 312 nüfuslu bir köy. Bu köyün, uzun yıllardır en önemli geçim kaynağı zeytincilik. Yırca'nın etrafında 2 adet kömürlü termik santral faaliyet gösteriyor. Bu santrallerden biri 44 MW, diğeryse 990 MW gücünde. Ayrıca, bu santrallere ait 3 tane üstü açık ve altı korunmasız kül barajı, köyün yakınında bulunuyor. İki tanesi doldu, 1 tanesi kullanılmaya devam ediyor.

Köyde, kömürlü termik santrallerin bacalarından çıkan zehirli maddelerin neden olduğu solunum hastalıkları yaygın. Köyün hava kirliliği, Dünya Sağlık Örgütü'nün belirttiği sağlık sınırından iki kat daha fazla. Köy, Kolin A.Ş.'nin zeytinlikleri acele kamulaştırarak yapmak istediği kömürlü termik santrale karşı verdiği mücadeleyle gündem oldu.

Yırcalılar köylerini terk etmiyor ve kömüre karşı verdikleri mücadeleye devam ediyor.

Şimdi, Yırcalılar köylerinin enerjisinin temiz ve yenilenebilir kaynaklardan üretilmesini istiyor.

Güneş enerjisine yatırım yapmak, geleceğe yatırım yapmaktır.

Neden güneş enerjisi?

- Güneş enerjisinin yakıtı güneştir ve bedavadır. Türkiye'nin her bölgesinde güneş enerjisinin verim potansiyeli çok yüksektir.
- Güneş enerjisinin yakıtı dünyanın her yerinde yerlidir. Kömür ve doğalgaz gibi ithal yakıtlara bağlı değildir.
- Dünya güneşin etrafında döndükçe güneşten elektrik üretiriz ama fosil yakıtlar elbet bir gün bitecek.
- Güneş enerjisi hem bütün dünya için, hem de Türkiye için enerji bağımsızlığı sağlar.
- Güneş enerjisi enerjinin yerelleşmesini sağlar; tek merkezli büyük santrallere bağımlılığı ortadan kaldırır. Bu şekilde, elektrik fiyatları düşer.
- Güneş enerjisinin kurulum maliyeti gün geçtikçe azalırken, fosil yakıtlarının fiyatları dış etkenlere bağımlıdır.
- Dünyada son on yılda yapılan enerji yatırımının %47'si yenilenebilir enerjiye yapıldı.
- İklim değişikliği ne kadar gerçekse, güneş enerjisinden elektrik üretmek de o kadar gerçektir.
- Güneş enerjisi kömür santralleri gibi hava kirliliğine yol açmaz, su kaynaklarını tüketmez, yakıt çıkartırken madenlerde işçi ölümüne yol açmaz ve tarımsal ürünlere zarar vermez.

Neden Yırca'da?

Yırca köylüleri, yıllarca kömürlü termik santrallerin zararlarıyla birlikte yaşadılar. Yıllarca havalarının daha çok kirlendiğini gördüler; topraklarının verimsizleştiğini gördüler; sularının azaldığını, çocuklarında solunum yolu hastalıklarının arttığını gördüler.

Yırca köylüleri, Kolin termik santraline karşı direnirken, kendilerini ikna etmek için gelen Soma Kaymakamı'na, "Son 10 yılın hastane kayıtlarını alın. Köyümüzden ölen herkes kanserden öldü. Biz kömürlü termik santral istemiyoruz. Temiz enerji istiyoruz!" dediler. Biz de önce onların mücadelesine ortak olduk; Yırca köylüleriyle beraber Kolin A.Ş.'nin yapmak istediği kömürlü termik santral projesini iptal ettirdik.

Şimdiyse, onların temiz enerji taleplerine destek olmak için kolları sıvadık. Geleceğin enerjisi, Yırca'nın enerjisi olsun. Haydi, destek ver! Eski köye yeni enerji gelsin.

www.eskikoyeyenienerji.org adlı web sitesinde hayata geçen proje için hazırlanan videoyu Greenpeace destekçisi Okan Yalabık seslendirdi.

Yunanistan'ın krizden çıkış yolu: Güneş Enerjisi

© Steve Morgan / Greenpeace

Yunanistan, 1920'lerde ABD'yi etkisi altına alan Büyük Depresyon ile kıyaslanabilecek ciddiyette bir krizle karşı karşıya. İşsizlik oranlarındaki artış ve aile gelirlerindeki %40'ı aşkın düşüş Yunan vatandaşlarını yeni kurtarma paketinin etkilerini düşünmeye itiyor. Bununla birlikte bitmek bilmeyen kemer sıkma politikaları ve umutsuzluk gelecekte bir şey beklemeyi zor hale getirebiliyor. Neyse ki daha iyisi için değişime başlamanın her zaman bir yolu var.

Greenpeace Uluslararası Genel Direktörü Kumi Naidoo

Greenpeace Yunanistan bu doğrultuda yeni bir kampanyaya imza attı. 'Solarize Greece' adını taşıyan kampanyanın amacı Yunanistan'ı güneş enerjisini ekonominin önemli bir parçası olarak görmeye teşvik etmek ve ülkeyi ekonomik anlamda aşağıya çeken fosil yakıtlardan temizlemek.

Güneş enerjisi geçmişte küçük mucizeler yarattı

İki büyük küresel enerji krizinin yaşandığı 1970'li yıllarda, Yunan hükümeti evlerde güneş enerjisiyle çalışan su ısıtıcıları kullanılması için vergi teşviki önermiş, güç tasarrufunu benimseyen ulusal bir politika hedeflemişti. Bu girişim yüzbinlerce ailenin evlerine güneş enerjisiyle çalışan su ısıtıcıları kurmasına ve enerji faturalarının düşmesine vesile olmuştu. Yeni bir endüstrinin doğması ve güneş enerjisiyle çalışan su ısıtıcılarının Yunanistan'ın en iyi ihracat ürünlerinden biri haline gelmesi de aynı derecede önemli bir başka gelişme olarak kaydedilmişti. Farklı bir deyişle, güneş Yunanistan'ı dar boğazdan kurtarmak için

o zaman da üzerine düşeni yapmıştı. Bugün ulusal çapta yaşanan zorluklar küresel ısınmayla bir araya gelince, güneş enerjisi acil olarak değerlendirilmesi gereken bir seçenek olarak öne çıkıyor, üstelik bu defa çok daha geniş ölçekli olarak. Yunanistan'ın 2009-2013 yıllarında tarife garantisi şeklinde uygulanan 'PV Spring' politikası ülkenin gerçek güneş potansiyelini gözler önüne serdi. Beş yıl içinde kurulmuş güneş enerjisi kapasitesi 47'den 2,500 megavata yükseldi. Enerji sektörünü modernize etmek için toplamda 4,5 milyar Euro'luk yatırım yapıldı, yaklaşık 50,000 kişiye istihdam sağlandı, 100,000 aile güneş enerjisi endüstrisinin yükselişinden faydalandı.

Bugün Yunanistan çok daha fazlasını yapacak pozisyonda

Güneş enerjisi maliyetinin hızlı düşüşü ile ortaya çıkan yeni yasa, Yunanistan vatandaşlarının güneş panellerinden ürettikleri enerjiyi şebekeye satmak yerine kendileri için kullanmalarına olanak sağlıyor. Bu, şu anlama geliyor: Ekonomik zorluklara rağmen, Yunanistan güneş

Ekonomik durgunluğun en dikkat çekici belirtilerinden biri olarak görülen enerji ihtiyacı göz önünde bulundurulduğunda ki 10 meskenden 6'sı enerji faturalarını ödemekte güçlük çekiyor. Yunanistan'ın atıl durumdaki en büyük servetini değerlendirmek için zaman kaybetmemesi gerekiyor: Güneş, Yunanistan'a yardım için hazır oldu bekliyor!

© Steve Morgan / Greenpeace

enerjisi konusunda diğer kuzey Avrupa ülkelerine kıyasla çok büyük avantaja sahip ve bu avantajı rahatlıkla kendi lehine çevirebilir. Gücünden yararlanılmayan bu büyük güneş enerjisi potansiyeli enerji ihtiyacıyla mücadele etmenin ve ekonomik büyümeyi ucuz bir şekilde teşvik etmenin en etkili yolu... Yüzbinlerce aile ve büyük-orta ölçekli işletme kendi gücünü şebekeden satın aldıkları maliyetin çok altına üretebilir. Onbinlerce yeni iş kolu yaratılabilir. Yakın gelecekte daha da düşmesi beklenen güneş enerjisi maliyetleri ile birlikte, Yunanistan yakıt ithalatından milyarlarca Euro tasarruf edebilir; bu para ülke içinde kalarak sürdürülebilir yatırımlar, sosyal refah politikaları ve emekli maaşlarının korunması için kullanılabilir.

Peki Yunanistan bu girişim için gerekli olan bütçeyi nasıl bulabilir?

Mevcut durumda Yunan tüketiciler ülkenin adalarına enerji sağlayan petrol ithalatına ödenek sağlamak için elektrik faturaları üzerinden yılda yaklaşık 800 milyon Euro ödüyor. Bu, Yunan standartlarına göre çok büyük bir miktar ve 2015 bütçe görüşmeleri doğrultusunda emekli maaşlarında kesintiye gitme politikasından elde edilmesi planlanan miktarla aynı. Adalar için petrol bağlantılı daha fazla enerji yatırımı planladığını düşünürsek, bu miktar daha da artacak gibi gözüküyor. Eğer yenilenebilir enerjiye yatırım yapmak yerine bu kirli ve pahalı projeler tercih edilirse, Yunan tüketiciler önümüzdeki yıllar boyunca paralarını boşa harcamaya devam edecek. Bu durum sadece ekonomiden kaynak çalmakla kalmayacak, aynı zamanda iyileşme şansını da riske atacaktır.

© Konstantinos Stathias / Greenpeace

Greenpeace, Yunanistan için farklı bir enerji geleceği görüyor

Yunanistan'ın petrole bağımlı adalarında güneş enerjisi sistemi kurmak dar gelirli ailelerin rahatlamasına olanak tanıyacak; petrol tüketiminin ve kirliliğin azalmasına yardımcı olacak; anakaradaki Yunan tüketicilerin tasarruf etmesini sağlayacak. Çok daha önemlisi, bu sayede tüm Yunan ekonomisinin üzerine de güneş doğacak!

Biz Greenpeace olarak kemer sıkma politikalarını hedef alan ve daha aydınlık bir gelecek vadeden bir domino etkisinden söz ediyoruz. Solarize Greece kampanyası ülkenin yeniden kendi ayakları üzerinde durmasına yardımcı olacak önemli bir adım. Güneş bol Akdeniz bölgesinin geri kalanında da aynı etkinin yankı bulması için önemli bir adım. Yunanistan için, güneş enerjisini değerlendirmemek sürdürülebilir ekonomik büyümenin önünde engel teşkil ediyor.

Güneş turistlere ve tatilcilere güzel zaman yaşatmaktan çok daha fazlasını sunmaya hazır. Yunanistan ise Avrupa'nın geri kalanına güneşin gerçek gücünü gösterme fırsatına sahip.

Nükleer mücadelesinde sen de yanımızda ol!

Sadece Akkuyu değil; arkadaşların, sen ve sevdiklerin...
Kısaca tüm canlılar tehdit altında. Onları korumak için
harekete geç!

GREENPEACE

imza.greenpeace.org/akkuyu